

Reykjavíkurborg

Endurskoðunarnefnd

Reykjavík, 3. nóvember 2022

IE22050004

0.2.0

HS/KV

Borgarráð
Ráðhúsi Reykjavíkur

Starfsskýrsla endurskoðunarnefndar Reykjavíkurborgar fyrir starfsárið 2021-2022

Á fundi endurskoðunarnefndar þann 31. október 2022 var lögð fram starfsskýrsla endurskoðunarnefndar Reykjavíkurborgar fyrir starfsárið 2021-2022 hjá A hluta og samstæðu Reykjavíkurborgar dags. s.d.

Samþykkt og vísað til borgarráðs með vísan til umræðna á fundinum. .

Hallur Símonarson

e.u.

Endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar

Skýrsla til borgarstjórnar

starfsárið ágúst 2021 til júní 2022

Október 2022

EFNISYFIRLIT

1.	<u>NEFNDIN OG SKIPAN HENNA</u>	<u>2</u>
2.	<u>UM ENDURSKOÐUNARNEFNDR</u>	<u>2</u>
3.	<u>ENDURSKOÐUNARNEFND REYKJAVÍKURBORGAR</u>	<u>3</u>
3.1.	<u>STÖRF NEFNDAINNAR Á STARFSÁRINU</u>	<u>3</u>
3.1.1.	<u>HELSTU VERKEFNI FYRIR A HLUTA OG SAMSTÆÐU REYKJAVÍKURBORGAR</u>	<u>4</u>
3.1.2.	<u>HELSTU VERKEFNI FYRIR HVERT B HLUTA FÉLAG</u>	<u>4</u>
3.1.3.	<u>HELSTU UMFJÖLLUNAREFNI</u>	<u>5</u>
3.2.	<u>YTRI ENDURSKOÐUN</u>	<u>5</u>
3.2.1.	<u>EFTIRLIT MEÐ YTRI ENDURSKOÐUN</u>	<u>5</u>
3.2.2.	<u>ÁBENDINGAR OG ATHUGASEMDIR YTRI ENDURSKOÐENDA</u>	<u>6</u>
3.2.3.	<u>ÓHÆÐI YTRI ENDURSKOÐENDA</u>	<u>7</u>
3.3.	<u>INNRI ENDURSKOÐUN</u>	<u>8</u>
4.	<u>INNRA EFTIRLIT</u>	<u>9</u>
5.	<u>ÁHÆTTUSTÝRING</u>	<u>10</u>
6.	<u>UM ÁRSREIKNING REYKJAVÍKURBORGAR 2021</u>	<u>11</u>
6.1.	<u>VINNUFERLI VIÐ GERÐ REIKNINGSSKILA</u>	<u>11</u>
6.2.	<u>UMSÖGN UM ÁRSREIKNING</u>	<u>11</u>
7.	<u>SJÁLFSMAT OG VIÐHORFSKÖNNUN</u>	<u>12</u>
8.	<u>ÖNNUR MÁL</u>	<u>13</u>
9.	<u>NIÐURLAG</u>	<u>14</u>

1. NEFNDIN OG SKIPAN HENNA

Á fundi borgarstjórnar þann 4. september 2018 var endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar kjörin til fjögurra ára. Nefndina skipa;

- Lárus Finnbogason, formaður
- Einar Sveinn Hálfðánarson
- Sigrún Guðmundsdóttir
- Sunna Jóhannsdóttir

Varamenn eru;

- Danielle Pamela Neben
- Ólafur B. Kristinsson
- Páll Grétar Steingrímsson (frá 16.11.2021) – Diljá Mist Einarsdóttir (til 16.11.2021)

2. UM ENDURSKOÐUNARNEFNDIR

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd borgarstjórnar og starfar í umboði hennar. Markmið með skipan endurskoðunarnefndar er að bæta starfshætti í málum er snúa að fjárhagslegu eftirliti. Fjallað er um verkefni endurskoðunarnefnda í IX. kafla A í lögum um ársreikninga. Fram kemur í lögnum að við einingar tengdar almannahagsmunum skuli starfa endurskoðunarnefnd og skuli nefndarmenn vera óháðir endurskoðendum einingarinnar. Þá skal meirihluti nefndarmanna jafnframt vera óháður einingunni. Gerð er sú krafa að nefndarmenn hafi þekkingu og reynslu í samræmi við störf nefndarinnar.

Lögbundin verkefni endurskoðunarnefnda eru eftirfarandi:

- Eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila.
- Eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits einingarinnar, innri endurskoðun, ef við á, og áhættustýringu.
- Eftirlit með endurskoðun ársreiknings og samstæðureiknings einingarinnar.
- Mat á óháði endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtækis og eftirlit með öðrum störfum endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtækis.
- Setja fram tillögu til stjórnar um val á endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtæki.

Endurskoðunarnefndir eru mikilvægar við stjórnun og eftirlit fyrirtækja og félaga, hvort sem um er að ræða einka- eða opinberan rekstur. Þær gegna lykilhlutverki við að aðstoða stjórn og stjórnendur við að uppfylla eftirlitsskyldur sínar við reikningsskil, innra eftirlit, áhættustýringu, innri og ytri endurskoðun og eftirlit þeirra með að starfsemin sé í samræmi við lög og reglur. Viðskiptaráð Íslands, Samtök atvinnulífsins og Nasdaq Iceland hafa gefið út leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja (6. útgáfa – febrúar 2021) þar sem fjallað er um hlutverk og verkefni endurskoðunarnefnda. Samkvæmt leiðbeiningunum skal endurskoðunarnefnd fara yfir fjárhagslegar upplýsingar og fyrirkomulag upplýsingagjafar frá stjórnendum, innri endurskoðun og ytri endurskoðendum. Þá skal nefndin yfirfara að þær upplýsingar sem stjórnin fær um rekstur, stöðu og framtíðarhorfur rekstrareiningar séu áreiðanlegar og gefi sem gleggsta mynd af stöðu hennar á hverjum tíma.

3. ENDURSKOÐUNARNEFND REYKJAVÍKURBORGAR

Auk þeirra ákvæða sem fram koma í lögum um ársreikninga og leiðbeiningum um stjórnarhætti starfar nefndin eftir samþykkt fyrir endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar sem samþykkt var í borgarstjórn 10. júlí 2014. Í samþykktinni kemur fram að Reykjavíkurborg telst eining tengd almannahagsmunum í skilningi 1. gr. laga nr. 79/2008 og beri því að skipa endurskoðunarnefnd. Dótturfélög Reykjavíkurborgar (B hluti) teljast einingar innan samstæðu Reykjavíkurborgar í merkingu ársreikningalaga og skipar borgarstjórn endurskoðunarnefnd fyrir samstæðu Reykjavíkurborgar. Nefndin hefur sett sér starfsreglur sem eru yfirfarnar reglulega.

Endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar er því einnig endurskoðunarnefnd þeirra félaga sem mynda samstæðu Reykjavíkurborgar, sem felur í sér að;

- samþykkt fyrir endurskoðunarnefnd gildir fyrir allar einingar innan samstæðunnar.
- starfsreglur endurskoðunarnefndar ná til allra verkefna sem nefndin annast fyrir hverja einingu innan samstæðunnar.
- til staðar er samkomulag um samstarf við stjórn hvers félags, nema við Orkuveitu Reykjavíkur en þar er í sameignarsamningi kveðið á um fyrirkomulag endurskoðunarnefndar.

3.1. STÖRF NEFNDARINNAR Á STARFSÁRINU

Í starfsreglum endurskoðunarnefndar kemur fram að starfsár hennar nái yfir tímabilið ágúst til júní ár hvert. Nefndin hélt 26 fundi á starfsárinu og fékk til sín á fundina fjölmarga einstaklinga sem tengdust því efni er var til umfjöllunar hverju sinni. Þá hélt nefndin einn vinnudag 2. júní 2022.

Stjórnendur einstakra B hluta félaga tóku sæti á mörgum þessara funda þegar málefni viðkomandi félaga voru til umfjöllunar. Nefndin fundaði auk þess sérstaklega með stjórnnum og stjórnendum einstakra B hluta félaga og voru þeir fundir alls 16 á tímabilinu.

Formaður endurskoðunarnefndar tók sæti á sex fundum borgarráðs á starfsárinu þar sem til umfjöllunar voru:

- Árshlutareikningur fyrir tímabilið 1. janúar til 30. júní 2021
- Frumvarp að fjárhagsáætlun (2 fundir)
- Starfsskýrsla endurskoðunarnefndar starfsárið 2021-2022
- Ársreikningur 2021 og endurskoðunarskýrsla (2 fundir)

Formaður nefndarinnar fundaði auk þess reglulega með formanni borgarráðs og innri endurskoðanda Reykjavíkurborgar. Náið og gott samstarf er með endurskoðunarnefndinni og Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar, en líkt og fram kemur í samþykkt fyrir endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar þá leggur Innri endurskoðun og ráðgjöf nefndinni til fundarritara.

Flestir fundir nefndarinnar á starfsárinu fóru fram um fjarfundabúnað, eða 18 fundir, en staðfundir voru 8.

Á starfsárinu skilaði nefndin af sér umsögnum sem voru einkum um árs- og árshlutareikninga Reykjavíkurborgar og B hluta félaganna og um skýrslur frá Innri endurskoðun og ráðgjöf sem nefndin fékk til umfjöllunar.

3.1.1. HELSTU VERKEFNI FYRIR A HLUTA OG SAMSTÆÐU REYKJAVÍKURBORGAR

Helstu verkefni endurskoðunarnefndar fyrir A hluta og samstæðu Reykjavíkurborgar voru eftirfarandi:

- Ytri endurskoðendur
 - Öflun upplýsinga og gagna til staðfestingar á óhæði endurskoðunarfyrtækis og einstakra einstaklinga í endurskoðunarteyminu áður en endurskoðun hófst
 - Yfirferð á endurskoðunaráætlun við upphaf endurskoðunar
 - Fundahöld og önnur samskipti þegar unnið var að endurskoðun ársreiknings
 - Yfirferð á skýrslum við lok endurskoðunar og fundahöld því tengd
- Eftirfylgni með ábendingum og athugasemdum ytri endurskoðenda vegna ársreiknings 2020
- Umsagnir um árs- og árshlutareikninga Reykjavíkurborgar
- Reikningsskilaaðferðir samstæðu Reykjavíkurborgar
- Verkefnaáætlun innri endurskoðunar – fylgst með framgangi verkefna
- Umsagnir og umfjallanir um skýrslur Innri endurskoðunar og ráðgjafar
- Önnur tilfallandi verkefni

3.1.2. HELSTU VERKEFNI FYRIR HVERT B HLUTA FÉLAG

Helstu verkefni endurskoðunarnefndar fyrir hvert B hluta félag voru eftirfarandi:

- Ytri endurskoðendur
 - Öflun upplýsinga og gagna til staðfestingar á óhæði endurskoðunarfyrtækis og einstakra einstaklinga í endurskoðunarteyminu áður en endurskoðun hófst
 - Yfirferð á endurskoðunaráætlun við upphaf endurskoðunar
 - Fundahöld og önnur samskipti þegar unnið var að endurskoðun ársreiknings
 - Yfirferð á skýrslum við lok endurskoðunar og fundahöld því tengd
- Eftirfylgni með ábendingum og athugasemdum ytri endurskoðenda vegna ársreiknings 2020
- Umsagnir um árs- og árshlutareikninga einstakra félaga
- Reikningsskilaaðferðir Félagsbústaða
- Verkefnaáætlun innri endurskoðunar – fylgst með framgangi verkefna
- Umfjöllun um skýrslur Innri endurskoðunar og ráðgjafar
- Önnur tilfallandi verkefni

3.1.3. HELSTU UMFJÖLLUNAREFNI

Fjöldmörg erindi hafa verið til umfjöllunar hjá nefndinni á starfsárinu og flest eru þau á sviði innra eftirlits og innri og ytri endurskoðunar. Til þess að gefa nokkra innsýn í verkefnið hefur nefndin tekið saman nokkur helstu umfjöllunarefni hennar á fundum og greinast þau með eftirfarandi hætti:

Starfsárið 2020 - 2021	Reikningsskil / Ytri endurskoðun	Innri endurskoðun	Annað
A-hluti & samstæða	21	13	22
B hluti			
Orkuveita Reykjavíkur	15	5	6
Strætó	5	2	1
Félagsbústaðir	10	3	2
Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins	7	4	2
Sorpa	6	4	2
Faxaflóahafnir	6	3	1
Malbikunarstöðin Höfði hf.	5	4	1
Annað	-	-	7
Alls	75	38	44

3.2. YTRI ENDURSKOÐUN

Í 72. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 kemur fram að sveitarstjórn skuli ráða löggiltan endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtæki sem annast skuli endurskoðun ársreikninga hjá sveitarfélaginu. Endurskoðunin skal fara eftir lögum um endurskoðendur, lögum um ársreikninga og alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum. Í 3. mgr. 72. greinar laganna er kveðið á um að endurskoðandi sveitarfélags skuli jafnframt kanna hvort fullnægjandi heimildir hafi verið fyrir útgjöldum og hvort almenn stjórnarsýsla sveitarfélags og einstakar ákvarðanir af hálfu þess séu í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélags, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga.

3.2.1. EFTIRLIT MEÐ YTRI ENDURSKOÐUN

Eitt af lögbundnum verkefnum endurskoðunarnefndar er að hafa eftirlit með endurskoðun ársreiknings A-hluta og einstakra félaga innan samstæðu Reykjavíkurborgar.

Útboð á endurskoðunarþjónustu fyrir reikningsárin 2018 – 2022 fór fram í september 2017 og í kjölfar þess var gengið til samninga við Grant Thornton endurskoðun ehf. Samningur um endurskoðunarþjónustu á milli Reykjavíkurborgar og þeirra félaga sem mynda samstæðu Reykjavíkurborgar og Grant Thornton endurskoðunar ehf. var undirritaður þann 11. júlí 2018.

Nefndin hélt á starfsárinu marga fundi með ytri endurskoðendum, auk annarra óformlegra samskipta og er hér á eftir gerð grein fyrir nokkrum þessara funda.

Á fundi þann 18. október 2021 kynntu ytri endurskoðendur áætlun sína um endurskoðun ársreiknings 2021 fyrir samstæðu Reykjavíkurborgar, A-hluta og einstök félög innan samstæðunnar. Á fundinum var farið yfir áhættumat endurskoðendanna á einstökum liðum reikningsskilanna og fyrir reikningskilin í heild sinni, mikilvægismörk og helstu endurskoðunaraðgerðir sem þeir áformuðu.

Þegar unnið er að áhættumati við endurskoðun eru tekjur og sviksemisáhætta stjórnenda ávallt skilgreind sem verulegir áhættuþættir. Við sérstakar aðstæður er þó hægt að skilgreina tekjur sem lið með minni áhættu.

Í endurskoðunaráætlun fyrir A-hluta voru því tekjur (skatttekjur og aðrar tekjur) og sviksemisáhætta stjórnenda metið sem liðir með verulega áhættu en auk þessara liða áformuðu endurskoðendurnir að leggja sérstaka áherslu á varanlega rekstrarfjármuni, aðrar langtímakröfur, handbært fé og annan rekstrarkostnað. Breytingar á reikningsskilaaðferðum voru einnig sérstakt áhersluatriði, en breyting var gerð á framsetningu byggðasamlaga og sameignarfélaga í meirihlutaeigu Reykjavíkurborgar í samanteknum reikningsskilunum í ársreikningi 2021.

Hjá öllum félögum í B-hluta var sérstök áhersla lögð á tekjur og sviksemisáhættu stjórnenda en sem dæmi um sérstök áhersluatriði endurskoðendanna hjá einstökum félögum má nefna varanlega rekstrarfjármuni, áhættuvarnarsamninga og innbyggða afleiðu í raforkusölusamningum hjá Orkuveitu Reykjavíkur sef. og enn fremur möguleg áhrif dómsmála á reikningsskil félagsins. Hjá Félagsbústöðum hf. voru mat og matsbreytingar fjárfestingaeigna í ársreikningi félagsins sérstök áhersluatriði.

Nefndin gerði endurskoðendunum grein fyrir því sem hún mat mikilvægustu og áhættusömustu þætti í reikningsskilunum. Nefndin lagði á það áherslu að endurskoðendurnir upplýstu nefndina tafarlaust ef upp kæmu einhver álitamál við endurskoðunina.

Á fundinum þann 18. október lögðu endurskoðendurnir einnig fram staðfestingu á óhæði sínu og greindu nefndinni frá þeirri þjónustu sem þeir höfðu veitt auk endurskoðunar. Einnig greindu þeir frá hugsanlegri ógnun við óhæði sitt, sbr. ákvæði 29. gr. laga um endurskoðendur og endurskoðun.

Á fundi þann 17. desember 2021 var farið yfir stöðu endurskoðunar og tímaáætlun. Á fundinum var rætt um framgang endurskoðunar og helstu endurskoðunaraðgerðir sem kynntar höfðu verið og óskað upplýsinga um helstu álitafni sem upp hefðu komið ef um slíkt væri að ræða.

Á fundum þann 2. mars, 8. mars, 14. mars og 16. mars 2022 fundaði nefndin með ytri endurskoðendum og stjórnendum einstakra B-hluta félaga og fór yfir drög að ársreikningum þeirra og endurskoðunarskýrslur.

Á fundi þann 20. apríl 2022 fundaði nefndin með endurskoðendunum og fór yfir niðurstöður endurskoðunar ársreiknings A-hluta og samstæðu Reykjavíkurborgar.

Nefndin átti á starfsárinu gott samstarf við ytri endurskoðendur. Þá er það mat nefndarinnar að vel hafi verið staðið að endurskoðun ársreiknings A-hluta, samstæðu Reykjavíkurborgar og einstakra B-hluta félaga.

3.2.2. ÁBENDINGAR OG ATHUGASEMDIR YTRI ENDURSKOÐENDA

Ytri endurskoðendur hafa komið á framfæri athugasemdum sínum við endurskoðunarnefnd, stjórnir og stjórnendur einstakra B-hluta félaga í endurskoðunarskýrslum. Þeir hafa auk þess hjá nokkrum félögum komið með ábendingar til stjórnenda í sérstökum skýrslum. Nefndin hefur í öllum tilvikum farið yfir athugasemdir og ábendingar endurskoðendanna.

Nefndin kannaði í nóvember 2021 hvort brugðist hefði verið við athugasemdum og ábendingum ytri endurskoðenda vegna endurskoðunar ársreiknings 2020. Sú könnun bendir ekki til annars en að ýmist hafi verið brugðist við athugasemdunum eða að unnið sé að úrbótum. Nefndin leggur áherslu á mikilvægi þess að brugðist sé fljótt við ábendingum og athugasemdum ytri endurskoðenda.

Það er viðvarandi áhersluatriði nefndarinnar að fylgjast með því að skipulega og tímanlega sé brugðist við þeim ábendingum sem fram koma hjá ytri endurskoðendum. Þá mun nefndin áfram leggja á það áherslu við ytri endurskoðendur að þeir veiti borgarstjórn ítarlegar upplýsingar um niðurstöður könnunar sinnar á því hvort fullnægjandi heimildir hafi verið fyrir útgjöldum og hvort almenn stjórnýsla sveitarfélags og einstakar ákvarðanir af hálfu þess séu í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélags, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga.

3.2.3. ÓHÆÐI YTRI ENDURSKOÐENDA

Það er í þágu almannaheilla að meðlimir endurskoðunarteymis og endurskoðunarfyrirtækið sé óháð viðskiptamanninum sem er í endurskoðun. Í siðareglum endurskoðenda (gr. 290.6) segir að óhæði feli í sér:

- „(a) Óhæði í reynd: Hugarástand sem gerir kleift að látið sé í ljós álit án þess að hafa orðið fyrir áhrifum sem stofna faglegu mati í hættu og gerir því einstaklingi kleift að starfa af heilindum og beita hlutlægni og faglegri dómgreind.
- (b) Óhæði í ásýnd: Forðast tengsl og aðstæður sem hafa svo mikla þýðingu að óvilhallur og upplýstur þriðji aðili væri líklegur til að álykta, á grundvelli allra staðreynda og aðstæðna, að heilindum, hlutlægni eða faglegri tortryggni, fyrirtækis eða meðlims endurskoðunarteymis hafi verið stefnt í hættu.“

Það er eitt af lögbundnum verkefnum endurskoðunarnefnda að meta óhæði endurskoðenda og hafa eftirlit með öðrum störfum þeirra. Nefndin vann þessi verkefni með þeim hætti;

- að óska eftir staðfestingu á óhæði endurskoðunarfélagsins og einstakra meðlima í endurskoðunarteyminu við upphaf endurskoðunar á ársreikningum Reykjavíkurborgar og B hluta félaganna.
- að samþykkja fyrirfram beiðnir um kaup á annarri þjónustu en þeirri sem kveðið er á um í verksamningi við ytri endurskoðendur.

Nefndin óskaði eftir yfirliti yfir útgefna reikninga ytri endurskoðenda á starfsárinu. Útgefnir reikningar fyrir endurskoðun skv. tilboði voru 76,6% af heild, en reikningar vegna þjónustu utan tilboðs voru 23,4%. Um 70% af reikningum utan tilboðs eru komnir til vegna vinnu fyrir dótturfélög Orkuveitu Reykjavíkur. Sú vinna var að mestu staðfestingarvinna í tengslum við útgáfu grænna skuldabréfa og vegna staðfestinga á styrkhæfum kostnaði.

Það er mat endurskoðunarnefndar að ytri endurskoðendur, Grant Thornton endurskoðun ehf., þ.e. endurskoðunarfélagið og þeir starfsmenn sem unnu að endurskoðuninni, hafi verið óháðir í störfum sínum sem og að sú viðbótarþjónusta sem veitt var hafi ekki raskað óhæði þeirra.

3.3. INNRI ENDURSKOÐUN

Meðal hlutverka endurskoðunarnefndar er að hafa eftirlit með störfum innri endurskoðenda. Í því sambandi fer nefndin yfir og samþykkir innri endurskoðunaráætlanir og fær kynningu á framvindu verkefnanna.

Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar ber ábyrgð á innri endurskoðun innan samstæðu Reykjavíkurborgar og innri endurskoðandi Reykjavíkurborgar er ábyrgur fyrir rekstri og vöktunarhlutverki Innri endurskoðunar og ráðgjafar gagnvart borgarráði, endurskoðunarnefnd, stjórnarformönnum B hluta fyrirtækja og stjórnnum þeirra. Innri endurskoðandi leggur áhættugrundaða innri endurskoðunaráætlun fyrir samstæðu Reykjavíkurborgar fyrir endurskoðunarnefnd til samþykktar og til kynningar í borgarráði og fyrir stjórnendum. Endurskoðunaráætlanir fyrir B hluta fyrirtæki eru lagðar fyrir endurskoðunarnefnd til afgreiðslu og stjórnir viðkomandi B hluta fyrirtækja til samþykktar.

Á árinu 2021 var unnið eftir innri endurskoðunaráætlun fyrir A hluta Reykjavíkurborgar sem upphaflega var samþykkt í nóvember 2017.

Á fundi endurskoðunarnefndar þann 31. janúar 2022 voru lögð fram til umræðu drög að innri endurskoðunaráætlun A-hluta borgarsjóðs fyrir árin 2022–2023. Við gerð áætlunarinnar áttu innri endurskoðandi og fagstjóri innri endurskoðunar samtöl og samráð við fjölmarga einstaklinga innan Reykjavíkurborgar og þá var áætlunin unnin í samráði við endurskoðunarnefnd, auk þess sem samráð var haft við ytri endurskoðendur.

Á fundinum þann 31. janúar lagði innri endurskoðandi Reykjavíkurborgar fram staðfestingu um stjórnskipulegt óhæði Innri endurskoðunar og ráðgjafar.

Innri endurskoðunaráætlun fyrir A-hluta borgarsjóðs var samþykkt á fundi endurskoðunarnefndar þann 21. febrúar 2022. Áætlunin ráðgerir sextán frumúttektir á árunum 2022–2023 og eftirfylgni með ábendingum úr fjórtán úttektum.

Á starfsárinu afgreiddi endurskoðunarnefnd innri endurskoðunaráætlun fyrir:

- SORPU bs. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 17. desember 2021. Áætlun fyrir tímabilið 1. janúar 2021 – 31. desember 2021. Innri endurskoðun er framkvæmd af PricewaterhouseCoopers ehf.

Á starfsárinu 2020 – 2021 afgreiddi endurskoðunarnefnd innri endurskoðunaráætlanir fyrir:

- Orkuveitu Reykjavíkur sef. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 19. október 2020. Áætlun fyrir tímabilið 1. desember 2020 – 1. september 2022. Innri endurskoðun er framkvæmd af Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar.
- Félagsbústaði hf. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 15. febrúar 2021. Áætlun fyrir tímabilið 1. mars 2021 – 31. desember 2022. Innri endurskoðun er framkvæmd af Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar.
- Faxaflóahafnir sf. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 14. desember 2020. Áætlun fyrir tímabilið 1. janúar 2021 – 30. september 2022. Innri endurskoðandi er Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar.
- Malbikunarstöðina Höfða hf. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 14. desember 2020. Áætlun fyrir tímabilið 1. janúar 2021 – 30. september 2022. Innri endurskoðun er framkvæmd af Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar.

- Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins bs. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 15. febrúar 2021. Áætlun fyrir tímabilið 1. mars 2021 – 31. desember 2022. Innri endurskoðun er framkvæmd af Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar.
- Strætó bs. Áætlun samþykkt á fundi nefndarinnar 31. maí 2021. Áætlun fyrir tímabilið 1. janúar 2021 – 31. desember 2021. Innri endurskoðun er framkvæmd af Deloitte ehf.

Endurskoðunarnefnd vísaði þessum áætlunum til stjórna félaganna þar sem þær voru samþykktar og unnu innri endurskoðendur að verkefnum í samræmi við þær.

Endurskoðunarnefnd vekur athygli á því að Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar tekst á hverju ári á hendur ýmis ófyrirséð verkefni utan áætlunar en slíkt hefur óhjákvæmilega áhrif á framgang samþykkrar endurskoðunaráætlunar.

Erindisbréf Innri endurskoðunar og ráðgjafar er formlegt skjal sem skilgreinir tilgang starfseminnar, heimildir og ábyrgð. Erindisbréfið er reglulega yfirfarið af innri endurskoðanda Reykjavíkurborgar og lagt fyrir endurskoðunarnefnd til samþykktar. Á fundi nefndarinnar 1. júní var lögð fram og samþykkt tillaga innri endurskoðanda að erindisbréfi fyrir fagsvið innri endurskoðunar. Ný útgáfa erindisbréfsins tekur mið af skipan verkefna hjá Innri endurskoðun og ráðgjöf eftir þremur fagsviðum; innri endurskoðun, persónuvernd og ráðgjöf.

Endurskoðunarnefndin hefur átt mjög góð samskipti við Innri endurskoðun og ráðgjöf á liðnu starfsári og við innri endurskoðendur byggðasamlaganna Strætó bs. og SORPU bs. Nefndin telur þó ástæðu til að benda á að reynslan sýni að þótt fagleg nálgun á viðfangsefnum innri endurskoðenda sé sú sama er verulegur munur á því með hvaða hætti niðurstöður eru settar fram og kynntar fyrir stjórn, endurskoðunarnefnd og stjórnendum. Að mati nefndarinnar er það ágalli fyrir kjörna fulltrúa, sem sitja í mörgum stjórnnum og af ýmsum öðrum ástæðum að ekki sé gætt samræmis að þessu leyti innan samstæðu borgarinnar. Nefndin hvetur því til þess að borgarráð beiti sér fyrir því að Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar annist innri endurskoðun allra eininga innan samstæðunnar og auki jafnframt heildarsýn í þessum efnum.

4. INNRA EFTIRLIT

Eitt af lögboðnum verkefnum endurskoðunarnefnda er að hafa eftirlit með fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits rekstrareiningar. Innra eftirlit er ferli sem er samofið reglulegri starfsemi einingarinnar og er tilgangur þess að greina og bregðast við áhættu. Í þessu felst m.a. að fyrirkomulag innra eftirlits sé formlegt, skjalfest og að virkni þess sé sannreynð reglulega.

Ytri endurskoðendur prófa virkni innra eftirlits, leggja mat á það og ákveða endurskoðunaraðgerðir sínar m.a. út frá mati sínu á áreiðanleika innra eftirlits. Stór hluti af verkefnum innri endurskoðunar er að prófa virkni innra eftirlits, sannreyna skipulag þess og kanna hvort veikleikar séu til staðar í innra eftirliti.

Í yfirlýsingu borgarstjórnar um stjórnarhætti og ófjárhagslegar upplýsingar kemur fram að borgarstjórn ber ábyrgð á að til staðar sé virkt kerfi innra eftirlits í starfsemi borgarinnar og að það sé formlegt, skjalfest og sannreynt reglulega. Innra eftirlitið á að vera til þess fallið að veita vissu um; að sveitarfélagið nái árangri og skilvirkni í starfsemi, í samræmi við markmið sveitarfélagsins; áreiðanleika og réttmæti fjárhagsupplýsinga

sem veittar eru ytri aðilum og að fylgt sé lögum og reglum sem gilda um starfsemina. Borgarstjórn hefur lýst því yfir að við uppbyggingu á innra eftirliti hjá Reykjavíkurborg sé tekið mið af ramma COSO, sem er alþjóðlega viðurkenndur rammi um innra eftirlit. Samkvæmt COSO rammanum er innra eftirlit brotið niður í fimm meginþætti, sem eru:

- Eftirlitsumhverfi – (þar undir eru 5 þættir)
- Áhættumat – (þar undir eru 4 þættir)
- Eftirlitsaðgerðir – (þar undir eru 3 þættir)
- Upplýsingar og samskipti – (þar undir eru 3 þættir)
- Vöktun innra eftirlits – (þar undir eru 2 þættir)

Á undanförunum árum hafa, að beiðni endurskoðunarnefndar, verið gerðar úttektir á stöðu innra eftirlits með hliðsjón af COSO rammanum. Með úttektum Innri endurskoðunar og ráðgjafar og viðbrögðum stjórnenda við ábendingum sem þar hafa komið fram hefur mikið áunnist í því að byggja upp innra eftirlit innan A hluta og samstæðu Reykjavíkurborgar samkvæmt alþjóðlega viðurkenndum ramma.

5. ÁHÆTTUSTÝRING

Nefndin hefur áður lagt áherslu á heildstæða stefnu áhættustýringar fyrir Reykjavíkurborg og ítrekað mikilvægi verkefnisins. Endurskoðunarnefndin lagði þunga á að drög að áhættustefnu væru kynnt fyrir hagsmunaaðilum og stjórnendum Reykjavíkurborgar og fagnar þeim farvegi sem verkefnið er komið í en eðli þess er með þeim hætti að það mun vera í stöðugri vinnslu.

Á fundi endurskoðunarnefndar þann 21. nóvember 2021 fór fram kynning á skrifstofu áhættustýringar hjá fjármála- og áhættustýringarsviði Reykjavíkurborgar. Skrifstofustjóri áhættustýringar gerði þar grein fyrir þeirri aðferðafræði sem var kynnt nefndinni á árinu 2020 og sem unnið er eftir og felur í sér:

- Áhættugreiningar
- Flöskuhálsagreiningar
- Þverslaufugreiningar
- Valkostagreiningar
- Fjárhagslegar greiningar

Jafnframt kom fram að unnið er að áhættugreiningu á nokkrum meginferlum innan A-hluta borgarinnar, s.s. launaferli, áætlaferli, innkaupaferli, framkvæmd á fjárhagsáætlun, mannauðsferli og uppgjörsferli. Áhættugreiningu á sumum ferlum er lokið á meðan aðrir ferlar eru kortlagðir og bíða áhættugreiningar. Hér er ekki um tæmandi upptalningu á ferlum að ræða en endurskoðunarnefndin telur ástæðu til að fagna þeim krafti sem kominn er í verkefnið hjá Reykjavíkurborg og með markvissri vinnu sem byggir á áhættustefnu borgarstjórnar á hverjum tíma. Gangi áætlun fjármála- og áhættustýringarsviðs eftir er hægt að horfa fram á það að árið 2024 verði búið að áhættugreina alla meginferla borgarinnar.

6. UM ÁRSREIKNING REYKJAVÍKURBORGAR 2021

6.1. VINNUFERLI VIÐ GERÐ REIKNINGSSKILA

Endurskoðunarnefnd ber að fara yfir fjárhagslegar upplýsingar og fyrirkomulag upplýsingagjafar frá stjórnendum eins og fram kemur í 4. gr. samþykktar fyrir nefndina. Nefndin lítur svo á að hér sé um að ræða eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila sem ætlað er að tryggja sem best áreiðanleika hvers konar fjárhagsupplýsinga sem lagðar eru fyrir borgarráð, borgarstjórn og stjórnir félaga innan samstæðu borgarinnar.

Innri endurskoðun og ráðgjöf Reykjavíkurborgar kynnti fyrir nefndinni á fundi 16. nóvember 2021 niðurstöður úr eftirfylgniúttekt á uppgjörferli Reykjavíkurborgar.

Innri endurskoðun og ráðgjöf hefur á undanförunum árum gert nokkrar úttektir á uppgjörferli Reykjavíkurborgar.

Nefndin fundaði margsinnis á starfsárinu með fjármála- og áhættustýringarsviði Reykjavíkurborgar (FAS) þegar unnið var að gerð árs hlutareikninga og ársreiknings fyrir árið 2021 til þess að fara yfir vinnu við reikningsskilagerðina og álitaefni tengd henni.

6.2. UMSÖGN UM ÁRSREIKNING

Endurskoðunarnefndin fékk kynningu FAS á drögum að ársreikningi Reykjavíkurborgar og samstæðu fyrir árið 2021 ásamt fylgigögnum á fundi nefndarinnar þann 4. apríl sl. Í framhaldi af þeirri kynningu sendi nefndin umsögn til borgarráðs þar sem fram kemur að á grundvelli þeirra upplýsinga sem nefndin hefur fengið telji nefndin ekkert benda til annars en að ársreikningurinn sé fullgerður og tilbúinn til endurskoðunar í samræmi við 3. mgr. 61. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

Fulltrúar endurskoðunarnefndar áttu sérstaka fundi með stjórnendum og ytri endurskoðendum B hluta fyrirtækja innan samstæðu borgarinnar vegna ársreikninga fyrir árið 2021. Nefndin fór yfir endurskoðunarskýrslur og ársreikninga þeirra og skilaði sérstakri umsögn um hvern þeirra og lagði fyrir stjórnir viðkomandi félaga. Nefndin fylgdi flestum umsögnum sínum eftir á þeim stjórnarfundum þar sem ársreikningarnir voru afgangir.

Nefndin fékk að nýju á fundi þann 20. apríl kynningu FAS á drögum að ársreikningi Reykjavíkurborgar og samstæðu fyrir árið 2021 ásamt fylgigögnum. Á fundinum fór einnig fram kynning á skýrslum ytri endurskoðenda. Í umsögn endurskoðunarnefndar um ársreikning Reykjavíkurborgar kemur fram;

- að nefndin leggi áherslu á að brugðist sé við öllum ábendingum sem fram koma í skýrslum ytri endurskoðenda og vinnu við þær verði lokið sem fyrst,
- að það sé eitt af áhersluatriðum nefndarinnar að fylgjast með á hvern hátt og hvenær stjórnendur Reykjavíkurborgar og B hluta félaganna bregðist við þeim ábendingum sem fram koma í skýrslum ytri endurskoðenda,
- að reikningsskil Reykjavíkurborgar hafi hlotið mikla og ítarlega umfjöllun innan nefndarinnar og þá einkum framsetning á samanteknum ársreikningi A og B hluta,

- að nefndin hafi fengið svör Reikningsskila- og upplýsinganefndar sveitarfélaga vegna ósamræmis í lögum og reglum um framsetningu á samstæðu- og/eða samanteknum ársreikningi og reikningsskilaaðferðum,
- að það sé álit ytri endurskoðenda Reykjavíkurborgar að ársreikningur gefi glögga mynd af stöðu og rekstri borgarinnar í samræmi við lög um ársreikninga og sveitarstjórnarlög.

7. SJÁLFSMAT OG VIÐHORFSKÖNNUN

Nefndin hefur árlega framkvæmt sjálfsmat m.a. í samræmi við starfsreglur nefndarinnar. Markmið sjálfsmatsins er að efla og styrkja starf nefndarinnar með því að rýna eigin störf og stuðla að bættu verklagi eftir því sem kostur er. Sjálfsmatið var framkvæmt m.a. með innri könnun meðal nefndarmanna og víðtækari viðhorfskönnun með spurningum sem lögð var fyrir hagsmunaaðila. Þar má nefna borgarstjórn, æðstu embættismenn borgarinnar og stjórnendur B hluta félaga.

Viðhorfskönnunin var framkvæmd á tímabilinu 20. apríl – 9. maí 2022 og var send út á 72 einstaklinga. Alls svöruðu 28 og var svarhlutfallið 39%. Til samanburðar beindist samskonar könnun á árinu 2020 að 65 einstaklingum og var svarhlutfallið þá 46%.

Í viðhorfskönnuninni voru settar fram eftirfarandi sjö fullyrðingar:

Vinsamlegast svaraðu hversu sammála eða ósammála þú ert eftirfarandi fullyrðingum:

- Ég þekki hlutverk endurskoðunarnefndar.
- Ég treysti faglegri vinnu endurskoðunarnefndar.
- Ég reiði mig á störf endurskoðunarnefndar.
- Ég fæ nægar upplýsingar um störf endurskoðunarnefndar.
- Ég tel að endurskoðunarnefndin setji upplýsingar fram á skýran og gagnlegan hátt.
- Ég er ánægð/ánægður með samskipti við endurskoðunarnefndina.
- Á heildina litið er ég ánægð/ánægður með störf endurskoðunarnefndar.

Enn fremur var beint til þátttakenda þremur spurningum:

1. Hvað er það í störfum endurskoðunarnefndar sem þú ert ánægður með?
2. Hvað finnst þér mega betur fara í störfum nefndarinnar eða vanta að nefndin geri?
3. Annað sem þú vilt koma á framfæri (opin spurning).

Niðurstöðurnar sýna (tölur í sviga frá 2020) að um 90% (97%) hagsmunaaðila eru mjög sammála eða sammála þeirri fullyrðingu að þeir þekki vel til hlutverks nefndarinnar. Þá eru 93% (87%) hagsmunaaðila mjög sammála eða sammála fullyrðingunni um að þeir treysti faglegri vinnu nefndarinnar. Nokkuð lægra hlutfall hagsmunaaðila, eða 75% (73%), er mjög sammála eða sammála því að þeir reiði sig á störf nefndarinnar en 18% svara þeirri fullyrðingu með „hvorki né“. Þá telja 61% (73%) hagsmunaaðila sig sammála eða mjög sammála þeirri fullyrðingu að þeir fái nægar upplýsingar um störf nefndarinnar en 11% eru því ósammála. Varðandi framsetningu upplýsinga frá nefndinni þá telja 78% (83%) sig sammála eða mjög sammála því að þær séu settar fram á skýran og gagnlegan hátt. Hvað varðar ánægju með með samskipti við nefndina þá lýstu 71% (87%) því að þeir væru sammála eða mjög sammála því að þeir væru ánægðir með samskipti við nefndina en 4% eru því ósammála (1 einstaklingur).

Af þeim sem svöruðu spurningunni um hvort þeir væru ánægðir með störf nefndarinnar á heildina litið, þá voru 79% (84%) sammála eða mjög sammála því en 18% eru ósammála (3 einstaklingar).

Í svörum við könnuninni komu fram gagnlegar upplýsingar og ábendingar, bæði um það sem svarendur voru ánægðir með og það sem þeir töldu að mætti betur fara í störfum nefndarinnar.

Könnun af þessu tagi er mjög gagnleg fyrir nefndina og hjálpar henni við að leggja mat á hvernig hún er að standa sig. Almennt virtust þátttakendur í viðhorfskönnuninni vera ánægðir með störf nefndarinnar. Nefndin mun taka mið af niðurstöðum könnunarinnar ásamt því að fylgja eftir eigin áhersluatriðum úr sjálfsmati við skipulagningu á störfum nefndarinnar fyrir starfsárið 2022 – 2023.

8. ÖNNUR MÁL

Á starfsárinu tók nefndin til umfjöllunar ýmsar úttektir og áætlanir innri endurskoðunar samstæðu Reykjavíkurborgar og gekk frá umsögnum og bókunum vegna þeirra eins og nefndin mat að tilefni væru til.

Nefndin hefur gengið frá og afgreitt starfsskýrslur fyrir einstök B hluta félög þar sem gerð er grein fyrir helstu verkefnum nefndarinnar varðandi viðkomandi félag.

Á starfsárinu hefur nefndin unnið að endurskoðun samþykktar borgarstjórnar fyrir endurskoðunarnefnd frá árinu 2014 m.a. vegna breytinga á lögum. Vonir standa til að leggja fram tillögu að uppfærðri samþykkt á næstu mánuðum.

Reikningsskil Félagsbústaða hf. og samantekinn ársreikningur Reykjavíkurborgar voru fyrirferðarmikil í störfum endurskoðunarefndar líkt og fyrr. Þau álitaefni sem nefndin fjallaði um voru einkum mat og framsetning fjárfestingareigna í reikningsskilum Félagsbústaða hf. og framsetning samantekinna reikningsskila Reykjavíkurborgar. Álitaefnið varðandi samantekinn ársreikning var einkum hvort heimilt væri að taka reikningsskil þeirra B hluta félaga sem beita alþjóðlegum reikningsskilastöðlum óbreytt í samantekin reikningsskil Reykjavíkurborgar. Nefndin kynnti sér og fjallaði um álit reikningsskilaráðs nr. 1/2020 frá 3. júlí 2020 en efni þess er reikningshaldsleg meðferð fjárfestingareigna. Einnig kynnti nefndin sér og fjallaði um álit reikningsskila- og upplýsinganefndar sveitarfélaga í máli nr. 1/2020 frá október 2020: Reikningsskil samstæðu Reykjavíkurborgar og reikningsskil Félagsbústaða hf. Reikningsskila- og upplýsinganefnd sveitarfélaga birti þann 19. mars 2021 á vef samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins tilkynningu varðandi álit sitt frá október 2020. Í tilkynningunni segir m.a.: „Nefndinni er kunnugt um að innbyrðis ósamræmi er í löggjöf og reglum er lúta að reikningsskilum sveitarfélaga. Ýmist er vísað til samstæðureikningsskila eða samantekinna reikningsskila og því má segja að ekki liggi fyrir með afdráttarlausum hætti hvort sveitarfélög eigi að setja fram reikningsskil sín fyrir A-hluta og B-hluta miðað við reglur samstæðureikningsskila eða samantekinna reikningsskila. Nefndin hefur komið að endurskoðun fjármálahluta sveitarstjórnarlaga með það að markmiði að samræma ákvæði sveitarstjórnarlaga og reglugerðar nr.1212/2015.“ Síðan segir einnig: „Þar sem yfirferð er ekki lokið varðandi tillögugerð til samræmingar á hugtakanotkun í lögum og reglugerðum varðandi samantekin reikningsskil sveitarfélaga annars vegar og samstæðureikningsskil hins vegar, lítur nefndin svo á að sveitarfélög geti beitt sambærilegum reikningsskila- og matsaðferðum og undanfarin ár þar til veittar verða leiðbeiningar um annað.“

Þessi álitaefni og óvissa þeim tengd hafa haft veruleg áhrif við afgreiðslu ársreiknings Reykjavíkurborgar og telur nefndin mikilvægt og nauðsynlegt að þessi mál verði til lykta leidd svo fljótt sem verða má.

9. NIÐURLAG

Með skýrslu þessari hefur endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar gert grein fyrir störfum sínum á liðnu starfsári. Nefndin þakkar innri endurskoðanda Reykjavíkurborgar, sem hefur verið ritari nefndarinnar, starfsfólki Innri endurskoðunar og ráðgjafar, stjórnendum og öðrum sem nefndin hefur átt samskipti við fyrir ánægjulegt samstarf á liðnu starfsári.

Endurskoðunarnefnd Reykjavíkurborgar

Lárus Finnbogason, formaður

Einar Sveinn Hálfðánarson

Sigrún Guðmundsdóttir

Sunna Jóhannsdóttir